

PROJECTPLAN

Naam Projectplan: Op naar een Financieel Fit West Betuwe

Datum: 28 februari 2024

Opdrachtgever ambtelijk directie/ bestuurlijk PH financiën

Projectleider/ Opdrachtnemer: Monique de Moedt

Startdatum: 1 maart 2024

Einddatum: 1 december 2025

Versie/ status:

- Intern concept
- ambtelijk concept
- bestuurlijk concept
- ambtelijk vastgesteld
- bestuurlijk vastgesteld

PROJECTPLAN

1. Achtergrond/ huidige situatie en aanleiding

De gemeente West Betuwe wordt geconfronteerd met een financieel ravijn vanaf 2026, maar ook de jaren 2024 en 2025 lijken richting een flink nadelig saldo te ontwikkelen na recente ontwikkelingen in het sociaal domein. Het coalitieakkoord 2022-2026 bevat ambities die ook nog grote financiële gevolgen hebben. De vraag is hoe West Betuwe haar ambities kan realiseren en tegelijkertijd financieel fit blijft.

Het financiële probleem van West Betuwe staat niet op zichzelf, veel gemeenten ervaren tekorten als gevolg van een gewijzigde bekostigingssystematiek door het Rijk en te weinig middelen om de taken op met name de Jeugdzorg en Wmo te kunnen uitvoeren.

Het wettelijk kader is dat gemeenten een structureel sluitende begroting moeten hebben. Dat betekent dat minimaal het eerste en het laatste jaar van de meerjarenbegroting sluitend moeten zijn. Op dit moment wordt tijdelijk een niet sluitende meerjarenbegroting door de Provincie en BZK toegestaan. En is het mogelijk om incidentele dekkingsmiddelen in te zetten. Maar deze middelen zijn eindig en we kunnen niet afwachten tot de reserves leeg zijn en het Rijk niet over de brug komt, want dat zal uiteindelijk leiden tot een onder toezichtstelling door de Provincie. In totaal namen 302 gemeenteraden, waaronder de raad van West Betuwe, onlangs een motie 'Zonder geld geen gemeenten' aan.

Tegelijkertijd houden we bij de jaarrekening al jaren veel (incidenteel) geld over, waarmee het beeld ontstaat dat het allemaal wel meevalt met de financiële problemen. En de vraag hoe reëel onze ramingen zijn.

Een ander perspectief is de krapte op de arbeidsmarkt, die vooral effect kan hebben op het nieuwe beleid, waarmee de vraag is of de nieuwe ambities gerealiseerd kunnen worden, wanneer we er geld voor beschikbaar stellen.

2. Probleemstelling

Wanneer alle wensen en ambities worden doorgevoerd, ontwikkelt het financieel perspectief zich als volgt:

Omschrijving/bedragen *1.000 euro	2024	2025	2026	2027	2028
Begroting bij aanvang 2024	-863	-3	-2.423	-3.250	-3.976
Wensen	-75	-191	-191	-191	-191
Grote ambities		-75	-1.626	-1.626	-1.626
Bedrijfsvoering	-100	-100	-100	-100	-100
Beheerplannen	-400	-400			
Saldo ultimo	-1.438	-769	-4.340	-5.167	-5.893
Nieuwe risico's	-2.800	?	?	?	?

Op dit moment worden diverse bestuurlijke ambities programmatisch uitgewerkt (wonen, wonen en zorg, energie- en warmtetransitie, ondermijning), deze zullen leiden tot wensen voor nieuw beleid. Zover bekend, nemen we die al op in een overzicht over de ontwikkeling van het meerjarenperspectief respectievelijk overzicht ontwikkeling algemene reserve. Verder is de spreidingswet inmiddels van kracht en kunnen politieke keuzes daarin effect hebben op de gemeentelijke begroting. Het verdient aanbeveling om het financiële perspectief integraal te benaderen voordat onomkeerbare keuzes gemaakt worden. Afstemming binnen en buiten de organisatie (GR-en) is nodig.

In dit scenario is de algemene reserve vanaf 2027 niet meer toereikend om de overige financiële risico's op te vangen en vanaf 2028 zelfs negatief.

Er zijn kansen als het Rijk meer geld beschikbaar stelt aan de gemeenten, maar over de omvang van deze kansen is nog niets te zeggen.

Het is belangrijk om nu actie te ondernemen om de begroting op termijn (vanaf 2026) sluitend te krijgen en ook op korte termijn het negatieve resultaat te beperken.

3. Project doelstelling

Doel van het project is om een bijdrage te leveren aan een solide financiële begroting.

4. Resultaat

Het resultaat is dat de raad beschikt over een afwegingskader en keuzemogelijkheden voor de begrotingen 2025 en 2026 om de begroting structureel en reëel sluitend te maken. De organisatie weet wat nodig is om de bij de begrotingsbehandeling door de raad gemaakte keuzes te implementeren.

Het gaat om keuzemogelijkheden op het gebied van verlagen van de uitgaven, verhogen van de inkomsten, inzet van subsidies en vrijval van reserves of incidentele budgetten.

Het resultaat moet aan de volgende kwaliteitseisen voldoen:

- Reële besparingsmogelijkheden, voorstellen die veel geld opleveren in plaats van kleine kaasschaafoplossingen, voldoende keuzemogelijkheid in de oplossingen voor de raad. Opgave goed bewaken door reëel te begroten en ontwikkelingen op rijksniveau nauwlettend te volgen.
- De meetbare en inhoudelijke eisen met betrekking tot het resultaat: totaal voorgestelde oplossingen 1,5 tot 2x de omvang van de opgave.

5. Afbakening / scope

De scope is het voorbereiden van een afwegingskader en keuzemogelijkheden voor de gemeenteraad om de begroting structureel en reëel sluitend te maken. De organisatie weet wat nodig is om gemaakte keuzes te implementeren. Het maken van keuzes valt buiten de scope van deze opdracht.

6. Informatie

Via maandelijks stuurgroep en evt denktank raad?

7. Planning

<u>23 februari-12 maart</u>	<u>Opstellen en vaststellen plan van aanpak</u>
<u>7 maart:</u>	<u>Informatiebijeenkomst gemeenteraad en presentatie plan van aanpak, welke bijdrage wil de raad leveren in het proces;</u>
<u>14 maart</u>	<u>toelichting plan van aanpak aan MT</u>
<u>Maart tot en met mei:</u>	<u>bedenken oplossingen</u>
<u>April tot medio juli:</u>	<u>afwegingskader opstellen (participatietraject raad, en samenleving?) + vaststelling door de raad</u>
<u>Mei tot en met september:</u>	<u>uitwerken oplossingen tbv begrotingsraad met toets aan afwegingskader</u>
<u>9 november 2024</u>	<u>vaststellen begroting 2025-2028 inclusief benodigde keuzes</u>

Hierna herhaalt het traject zich op hoofdlijnen ten behoeve van de begroting 2026-2029. Met uitzondering van opstellen afwegingskader.

8. Kosten en financiering (projectbegroting)

Voor extern onderzoek en participatie ramen we een bedrag van maximaal 60.000 euro. Hiervan is 10.000 euro beschikbaar als dekking vanuit het werkbudget Concerncontrol. De raming van de uren op hoofdlijnen is 170 uur voor de projectleider, 100 uur per projectgroeplid, financieel adviseur ? budgethouder/ budgetbeheerder gemiddeld 12 uur? Binnen bestaande capaciteit uit te voeren, zoveel mogelijk gekoppeld aan uitvragen voor P&C cyclus.

9. Kwantitatieve baten

Mogelijke ruimte voor nieuw beleid.

10. Kwalitatieve baten

Voldoen aan de eisen van de structureel sluitende meerjarenbegroting.

11. Subsidiemogelijkheden of compensatie vanuit VNG/Rijk/Gemeentefonds

Niet van toepassing.

12. Samenhang met andere projecten

Het onderzoek van Berenschot naar mogelijke besparingen in het sociaal domein is nagenoeg afgerond en de acties/herstelplan naar aanleiding van het onderzoek zijn ook nodig voor een Financieel Fit West Betuwe. Het project capaciteitsplanning/ capaciteitsmanagement/ portfoliomanagement kan helpen bij het stellen van prioriteiten en inschatten van de effecten daarvan.

13. Haalbaarheid en Risico's

De haalbaarheid van het project wordt beïnvloed door de volgende risico's:

- Trage uitvoering herstelpunten sociaal domein
- Onzekerheid over termijn coalitievorming Rijk en tegemoetkoming aan bestendige financiële verhouding met gemeenten
- Keuzes ten aanzien van invulling opgave spreidingswet
- Tussentijdse, onomkeerbare besluiten over nieuw beleid met grote financiële gevolgen.

14. Communicatie en participatie

Voor communicatie en participatie worden afzonderlijke plannen opgesteld.

Interne communicatie doelgroepen: raad, college en ambtelijke organisatie.

Externe communicatie doelgroepen: inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners en gemeenschappelijke regelingen.

Doelgroepen participatie intern: raad, via denktank?

Doelgroepen participatie extern: inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners.

15. Afspraken tussen opdrachtgever en projectleider

Voorstellen voor nieuw beleid mogen alleen via de perspectiefnota worden doorgevoerd.

We richten een stuurgroep in.